

ОСОБЛИВОСТІ ТЕХНІКО – ТАКТИЧНИХ ДІЙ ВОРОТАРІВ ФУТБОЛЬНОЇ КОМАНДИ АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

*Мелюшкіна Вікторія,
старший викладач кафедри фізичного виховання
Сумський національний аграрний університет*

*Харченко Роман,
старший викладач кафедри фізичного виховання
Сумський національний аграрний університет*

Сучасний рівень розвитку футболу вимагає диференційованого та системного підходу до питання вдосконалення тактики й техніки гри футболістів збірних вищих навчальних закладів. Підвищується значимість кожного ігрового епізоду, що в кінцевому підсумку веде до підвищення напруженості зустрічі.

Дії воротаря багато в чому відрізняються від дій польових гравців. Специфічний характер гри позначається на тактичних діях та техніки воротарів.

Велика кількість наукових праць та досліджень присвячено саме грі футбольного воротаря на полі. Опрацьовували питання із дослідження техніки голкіпера студентських збірних (Б. Хоркавий, А. Акімов, В.Пилипенко), вивчали розвиток психофізіологічних властивостей гравця (Р. Сіренко), розглядали підготовку збірних команд ВНЗ (І. Максименко, П. Перепелиця). Зарубіжні дослідники (С. Коленсо, Т. Мак Морріс) вивчають різні аспекти гри голкіпера, його майстерність бачити поле та будувати тактику власної команди.

Мета дослідження - виявлення кількісних характеристик техніко – тактичних дій, які виконують воротарі збірної команди аграрного університету та визначення ефективності та надійності їх дій в умовах тренувальної та змагальної діяльності.

Аналіз техніко - тактичних дій воротарів проводився за показниками, запропонованими В. Пилипенко: участь воротаря в захисних діях (дії у воротах, дії на виходах, страхування партнерів при захисних діях); участь в атакуючих діях (взаємодія з партнерами при атакуючих діях, введення м'яча в гру).

Як показали результати дослідження, кількісні показники ігрових дій, які виконують воротарі в умовах тренування значно перевищують їх обсяг в умовах змагань (табл. 1). Так, кількість дій, пов'язаних з грою у воротах, в

тренувальних заняттях воротарів перевищує аналогічний показник в умовах змагань більш ніж у вісім разів. Це може бути пояснено особливостями побудови тренувального процесу, де під час тренування воротарів виконуються багаторазові удари по воротах фактично без протидії захисників.

У меншій мірі розбіжність в обсязі виконуваних техніко – тактичних дій в умовах тренування і змагань має місце у грі на виходах та страхування партнерів. Розбіжність становить відповідно 1,15 та 1,4 рази.

Таблиця 1.

Порівняльні дані обсягу техніко-тактичних дій, які виконуються воротарями збірної команди аграрного університету з футболу в тренувальній та змагальній діяльності.

Фази гри	Типові ситуації	Кількість ($X \pm m$)	
		тренування	змагання
Участь воротаря в захисних діях	Гра воротаря у воротах	20,54±1,75	2,81±2,15
	Дії на виходах	3,95±2,35	3,42±1,55
	Страхування партнерів при захисних діях	9,21±0,91	6,55±1,21
Участь воротаря в атакуючих діях	Взаємодія з партнерами при атакуючих діях	1,45±2,63	6,45±0,42
	Введення м'яча в гру	17,31±0,95	22,5±1,65

У процесі тренувальних занять майстерність голкіпера вдосконалюється, в основному, тільки під час гри в воротах і на виходах, а вправи з організації атаки тренери або ігнорують, або застосовують вкрай рідко. І зовсім мало часу в тренувальному процесі відводиться для моделювання введення м'яча в гру для організації атаки своєї команди, хоча цей елемент гри становить 42% загальної кількості техніко - тактичних дій воротарів.

Таким чином, підвищення рівня надійності та ефективності виконання техніко – тактичних дій воротарями в тренувальних заняттях в порівнянні з ігровою діяльністю пояснюється невідповідністю умов тренування умовам гострої змагальної боротьби.

Якщо на тренуванні удари по воротах виконуються в заданому напрямку в детермінованих умовах, то на змаганнях атака воріт здійснюється в умовах ймовірного альтернативного вибору в обмеженому часу, що відводиться на реагування та вибір способу дії.

Процес спеціальної підготовки воротарів повинен будуватися так, щоб тренувальні завдання відповідали ігровій практиці, а тренувальні засоби

цілеспрямовано впливали на організм. Тому визначення комплексу техніко – тактичних засобів, які застосовують в умовах змагань та тренувань необхідно розглядати як шляхи створення раціональної моделі спеціалізованої підготовки воротарів.

Література

1.Верхошанский Ю. В. Програмування та організація тренувального процесу. М.: ФиС, 1985. 176с.

2.Круцевич Т. Ю. Теорія і методика фізичного виховання. Київ, 2012. Т.2. 368с.

3.Ланда Б.Х. Методика комплексной оценки физического развития и физической подготовленности /Б. Х. Ланда.— Москва: Советский спорт, 2012. — 208с.

4. Матвеев Л.П.Теория и методика физической культуры: [учеб.пособие для ин-тов физ.культуры]/ Л.П.Матвеев - Москва: Физкультура и спорт,2004. - 543 с.

5.Селуянов В. Н. Подготовка бегуна на средние дистанции. М.: СпортАкадемПресс, 2001. - 104 с.

Відомості про авторів

а)прізвище, ім'я, по батькові: Мелюшкина Вікторія Володимирівна

б)посада: старший викладач

в) місце роботи: СНАУ, кафедра фізичного виховання

г) адреса для листування: 40000, м. Суми, вул. Кірова 160, кафедра фізичного виховання

а)прізвище, ім'я, по батькові: Харченко Роман Миколаєвич

б)посада: старший викладач

в) місце роботи: СНАУ, кафедра фізичного виховання

г) адреса для листування: 40000, м. Суми, вул. Герасима Кондратьєва 160, кафедра фізичного виховання